

השר מודעי
נפט בחלום

שה זו — ביטלו את העיסקה. טוביה אושרי הגיב על כך באומרו, שנכון כי הוא ורחמים אהרוני ניסו לסייע לישראל בהשגת נפט, אך בגלל לחצים שונים בשנה האחרונה חדלו מנסיונם.

פרשיות אלה מעידות מה קורה בעסקי הנפט של ישראל, כאשר השר מודעי מחליט להיות בעצמו סוחר-נפט. תחת להשאיר את המלאכה למומחים. במשרדו ידוע כי איש מילבד השר לא יכול לעסוק ברכישות-נפט. אפילו מנכ"ל המשרד, דויד הגואל, אינו יודע כלל מה קורה בתחום זה, למרות שהוא אחראי עליהן מבחינה חוקית.

דוגמה נוספת לחבלה, שכימעט חיבל השר בסיכויי ישראל לזכות בזיכיון-נפט, ניתנה כאשר הובאה לחברת-הנפט הלא-ריתית, שבה קיבל משרה מייד אחרי המכירה. מאז טועל בעסקי-נפט באנגליה, איש לא הבין מדוע התעקש מודעי כי אלכסנדר יהיה נציג המדינה, וגם הצרפתים שאלו מדוע יש צורך בגורם-תיווך, כאשר מתנהל כבר משאומתן ישיר. רק כאשר איימו הצרפתים בפיצוץ העיסקה, נסוג מודעי מתביעתו, והחל משאומתן ישיר. כאשר נשאל השר בשאלתה של ח"כ מרדכי וירשובסקי על העניין, השיב בכתב כי העיסקה בוטלה, מכיוון שהמציעים נסוגו מן ההצעה. בעת שנמסרה התשובה, חזרה לישראל מישלחת של מומחים של חברת הנפט, שבדקה באותה מדינה את ההצעה. והכינה המלצות. השר הסתיר את האמת מעיני הכנסת.

אלכסנדר היה בעבר מנכ"ל חברת-הנפט הלאומית, והתפרסם כאשר מכר את הזיכיון כיוון שהיה לישראל בים הצפוני לחברה בריטית, שבה קיבל משרה מייד אחרי המכירה. מאז טועל בעסקי-נפט באנגליה, איש לא הבין מדוע התעקש מודעי כי אלכסנדר יהיה נציג המדינה, וגם הצרפתים שאלו מדוע יש צורך בגורם-תיווך, כאשר מתנהל כבר משאומתן ישיר. רק כאשר איימו הצרפתים בפיצוץ העיסקה, נסוג מודעי מתביעתו, והחל משאומתן ישיר. כאשר נשאל השר בשאלתה של ח"כ מרדכי וירשובסקי על העניין, השיב בכתב כי העיסקה בוטלה, מכיוון שהמציעים נסוגו מן ההצעה. בעת שנמסרה התשובה, חזרה לישראל מישלחת של מומחים של חברת הנפט, שבדקה באותה מדינה את ההצעה. והכינה המלצות. השר הסתיר את האמת מעיני הכנסת.

אלכסנדר היה בעבר מנכ"ל חברת-הנפט הלאומית, והתפרסם כאשר מכר את הזיכיון כיוון שהיה לישראל בים הצפוני לחברה בריטית, שבה קיבל משרה מייד אחרי המכירה. מאז טועל בעסקי-נפט באנגליה, איש לא הבין מדוע התעקש מודעי כי אלכסנדר יהיה נציג המדינה, וגם הצרפתים שאלו מדוע יש צורך בגורם-תיווך, כאשר מתנהל כבר משאומתן ישיר. רק כאשר איימו הצרפתים בפיצוץ העיסקה, נסוג מודעי מתביעתו, והחל משאומתן ישיר. כאשר נשאל השר בשאלתה של ח"כ מרדכי וירשובסקי על העניין, השיב בכתב כי העיסקה בוטלה, מכיוון שהמציעים נסוגו מן ההצעה. בעת שנמסרה התשובה, חזרה לישראל מישלחת של מומחים של חברת הנפט, שבדקה באותה מדינה את ההצעה. והכינה המלצות. השר הסתיר את האמת מעיני הכנסת.

אלכסנדר היה בעבר מנכ"ל חברת-הנפט הלאומית, והתפרסם כאשר מכר את הזיכיון כיוון שהיה לישראל בים הצפוני לחברה בריטית, שבה קיבל משרה מייד אחרי המכירה. מאז טועל בעסקי-נפט באנגליה, איש לא הבין מדוע התעקש מודעי כי אלכסנדר יהיה נציג המדינה, וגם הצרפתים שאלו מדוע יש צורך בגורם-תיווך, כאשר מתנהל כבר משאומתן ישיר. רק כאשר איימו הצרפתים בפיצוץ העיסקה, נסוג מודעי מתביעתו, והחל משאומתן ישיר. כאשר נשאל השר בשאלתה של ח"כ מרדכי וירשובסקי על העניין, השיב בכתב כי העיסקה בוטלה, מכיוון שהמציעים נסוגו מן ההצעה. בעת שנמסרה התשובה, חזרה לישראל מישלחת של מומחים של חברת הנפט, שבדקה באותה מדינה את ההצעה. והכינה המלצות. השר הסתיר את האמת מעיני הכנסת.

יגאל לביב

יוכל לרשום לזכותו הישג לא מבוטל. הוא מיהר לטלפן לאמריקה לאיש של אוליפנט, ולא נרתע כאשר נמסר לו כי מחיר-הנפט יהיה יקר מהמקובל, שכן צריך לשלם עמלה למדינאים ולעוד גורמי תיווך. השר הרגיעו והבטיחו כי אין כל בעיה. אחר-כך נפגש עם משה ביתן וסיפר לו על ההצעה.

ביתן היה מסוייג גם מדרישת האיש באמריקה לקבלת הודעת-טלקס. שבה מתחייבת החברה של משה ביתן לרכוש את הנפט. ביתן ביקש כי יתנו לו לבדוק מיהם המתווכים. אולם השר השיב בלעג שהוא שבוי של קונצפציות, כמו לפני מילחמת יום-הכיפורים. אחרי שיצא ביתן, טילפן מודעי לדויד הגואל, מנכ"ל משרדו, שהיה אותה עת בושינגטון, וביקשו לשלוח למתווכים ממשרד שגרירות-ישראל שם את הודעת-הטלקס המבוקשת. הוא לא שלח את הודעת-הטלקס מישראל, כדי שביתן לא יידע ממנו.

הודעת-הטלקס נשלחה, ובינתיים ראה הרב אוליפנט כי העמלות הן בדרך, ואף לאמריקה לסכם את חלקו עם המתווכים. להפתעתו סירבו המתווכים להכיר בו כמתווך, שמגיע לו משהו.

אוליפנט רמז כי השר מונה בכיסו, וכי הוא יוכל להכשיל את העיסקה. או הסכימו המתווכים לתת לו חמישה סנט לכל חבית. אוליפנט לא הסכים, ודרש 25 סנט, שמהם, לדבריו, ילכו 20 סנט לחשבון מסויים בשווייץ. המתווכים לא הסכימו, ואז שלח אוליפנט ממשרדו מברק ללישכת השר מודעי, ובו כתב: "התחלתי בחקירות. המצב מסובך, ודרוש מאמץ נוסף לאסוף עוד נתונים".

המברק הגיע לשולחן השר בעת ישיבה עם משה ביתן ויועציו. ביתן הביא עימו תזכיר, המוכיח כי כל ההצעה מכוונת להוציא כספים מממשלת-ישראל. מאחורי הסוכן האמריקאי פועלים, למעשה, שני ישראלים: רחמים אהרוני וטוביה אושרי.

ביתן טען שיש לסגת מכל העיסקה במהירות. מודעי האזין ברוגז, והראה את הטלקס של אוליפנט הוכחה לכך שהוא המתווך, ולא האדונים אושרי ואהרוני. כאשר ראה ביתן את שמו של אוליפנט פרץ בצחוק, ואמר כי זה מכבר הורה שלא להעביר אליו שיחות של אוליפנט, ואם הוא בעיסקה — הרי שיש לבדוק ביתן זהירות. מודעי לעג לביתן, ואמר כי המתווכים לא יוכלו להרוויח כלום, שכן אם לא ימכרו נפט, לא יקבלו עמלות. ביתן השיב לשר כי המתווכים יודעים,

בישראל, ממשרד-האוצר דולר כנגד כל דולר-תרומה שהוא מגייס. הרי שלמעשה קיבל מפלאטו 100 אלף דולר (החצי מממשלת-ישראל). על שיטה זו הגיש ח"כ אורי אבנרי שאלתה בכנסת, ושרי-הדתות הודה שאין לו תרופה נגדה.

אוליפנט הוא גם סוחר ממולת, ובין היתר הילווה לעסקיו של פלאטו-שרון בדיונגוף-סנטר 2.5 מיליון דולר, נגד ערבות של תמונות יקרות-ערך, שהופקדו בבנקים בשווייץ ובלונדון.

אוליפנט כבר היה בעבר בקשרים עם מודעי כשהביא לישראל קבוצה שעסקה בחיפוש-נפט. הקבוצה לא היתה מהמעורלות בעולם, אך העמלה שקיבל הרב היתה ללא ריח.

מודעי התייחס אל אוליפנט כאיש בעל מהלכים, ולכן, כששמע את דבריו, השיב לו כי אם העיסקה תצא לפועל, ידאג מודעי כי הרב לא יקופח. הדבר נאמר אחרי שהרב הבהיר למודעי כי כל רצונו הוא בתרומה לישיבות שלו. הוא סיפר לשר כי המכר באמריקה קשור אישית בנושא מכסיקה, ומסייע לו בענייני הפר-טיים. הוא מקורב אליו ביותר, וכך גם

מתווך-נפט אושרי
— לכרם מכסיקו

התמונה ההיסטורית: הרב אוליפנט בין השר סיימון ואנט פלאטו-שרון
חשבון של מי בשווייץ?

שלף את הטלקס ששלח מודעי. הוא טען כי אם לא יפוצה, יפרסם כי השר ניסה לשחד את נשיא מכסיקו והטלקס ישמש כהוכחה.

מניין צץ המתווך?

מקורות מקורבים לאושרי ואהרוני אישרו כי השניים פעלו בסוף 1979 במכסיקו, בניסיון להשיג נפט עבור ישראל. הם תבעו תמורת חלקם רק שיפורסם כי סייעו למדינה, אולם משלא התקבלה דרי-

כנראה, על המגעים הרשמיים שמנהלת ישראל, אולם אין להם כל השפעה וקשר עם ראשי מכסיקו. כל רצונם הוא לטעון, אחרי שישראל תחתום חוזה רשמי, כי הם סייעו לעיסקה, ולקבל עמלה.

מודעי השתק והחל חושב שאולי טעה. בעודם מדברים הגיע מברק נוסף של אוליפנט, ובו הודעה כי בדיק ומצא שהמתווכים הם נובלים. כל העיסקה היא הונאה, והוא מנתק עימם את כל הקשרים. אוליפנט לא הסתדר עם המתווכים על גובה העמלה. אחד המתווכים סיפר את העניין לגורמים ישראלים באמריקה, ומשלא האמינו לו,

שני שותפיו-ההצעה, שגם הם פועלים במכסיקו. אלה עניינו אותו בהצעה לגייס נפט עבור ישראל.

חבורת-הכרם והשר

השר מודעי ידע כי באותה עת עמלו נציגים רשמיים של ישראל על חוזה-נפט רשמי וגדול עם מכסיקו. אולם הוא חשב שאם הוא יצליח, מתחת לאפס, לשים יד על כמויות ניכרות באותה ארץ,